

קרית הישיבה בית-אל

BET-EL YESHIVA CENTER

בית אל, שכונה ב/ ד.ג מזרח בנימין 90628 | טל' 02-9975192, פקס' 02-9975385 | דוא"ל: Betel@yeshiva.org.il
Bet-EL Bet D.N Mizrach Binyamin 90628 | Tel: 02-9975192, Fax: 02-9975385 | Email: Betel@yeshiva.org.il
ב"ה שבט תשע"ט

ספר שמואל מספר כיצד נבנתה מלכות, נבואה שבה לשמי ישראל, ציבוריות, כהן חוזר ותופש מקום, משפט, סדר עולמי חדש, מוסר בין עמים ובין ממלכות. מבין כל אלו הולכת ושורה השכינה בישראל.

פרק א

- השווה בין סיפור נפילת שאול בפרק ל"א לבין סיפור נפילתו כפי שהוא מסופר על ידי הגר העמלקי לדוד. מה דומה ומה שונה? מהם מניעיו של הנער בדיבורו אל דוד? כיצד הם משתקפים בדבריו?
- דוד בפגישתו עם שאול במערה אומר לו "ישפט ה' ביני ובינך ונקמני ה' ממך וידי לא תהיה כר" (שמואל א כ"ד, יב). האם ישנו ביטוי לעמדה זו בתגובתו על מות שאול? האם ניתן לזהות קורטוב של שמחה אצל דוד או אצל אנשיו?
- מה משוקע במילים: "ויאמר ללמד בני יהודה קשת...?" מהו ההיגיון בשיבוצם כחלק מן הקינה?
- מהו תוכן הקינה? מהי עומק האמירה שבה? מה בין הממד האישי לממד הלאומי ביחס ליהונתן?

פרק ב

- מה בין ניסוח שאלת דוד במילים "האעלה באחת ערי יהודה" לבין ניסוח כמו "האעלה לאחת מערי יהודה?" מה פשר שאלות דוד?
- מה הקשר שבין שני חלקי הפסוק הבא: "ויבאו אנשי יהודה וימשחו שם את דוד למלך על בית יהודה / ויגדו לדוד לאמר אנשי יבש גלעד אשר קברו את שאול" (ב', ד) (חשוב - מהו יחסם של אנשי יהודה לפועלם של אנשי יבש גלעד המביאים את שאול לקבורה?).
- מהו תוכן דברי דוד בפנייתו לאנשי יבש גלעד? את מה משרתת פנייה זו? מה היו תוצאותיה?
- באיזו דרך המליך אבנר את איש בשת? מה ניתן ללמוד מכך על מעמדו של איש בשת? (התייחס לניסוחים - כמו "לקח את איש בשת... ויעברו... וימליכו"; לפער בין 'אל' ל'על' - 'וימליכו אל הגלעד ואל האשורי ואל יזרעאל ועל אפרים ועל בנימין ועל ישראל כלה'; לסדר ההמלכה ועוד); מה פשר ההתעלמות מאיש בשת בשני תיאורים - שמואל א ל"א, ב; שם ל"א, ו?
- "ויצא אבנר בן נר ועבדי איש בשת בן שאול ממחנותם גבעונה" - מה היה כוונת אבנר ביציאה זו? מהי כוונת יואב ביציאתו? השווה בין דרך התנהלות השניים במהלך אירועי הפרק.
- מה פירוש "ישחקו הנערים לפנינו"? את מה משרת משחק זה? מה בין התכנית לבין ביצועה על ידי הנערים? (חשוב על משמעות ההנצחה בשם 'חלקת הצורים').

פרק ג

- את מה משרת ציון שמות נשות דוד ובניהן? האם כל אישה ילדה בן אחד?
- האם אבנר נאמן לבית שאול? (היש ממש בטענת איש בשת: "מדוע באתה אל פילגש אבי"?)
- מדוע השבת מיכל לחיק דוד מהווה תנאי לאיחוד הממלכה?
- דוד מטיל על אבנר הוראה: "לא תרצה את פני כי אם לפני הביאך את מיכל בת שאול... ", ובפועל הוא בעצמו מטפל בהשבתה: "וישלח דוד מלאכים אל איש בשת בן שאול לאמר תנה את אשתי את מיכל". מהו הקשרו של פער זה? מה היה חלקו בפועל של אבנר (טז)? מהו ההיגיון?

קרית הישיבה בית אל

BET-EL YESHIVA CENTER

בית אל, שכונה ב', ד.נ מזרח בנימין 90628 | טל' 02-9975192, פקס' 02-9975385 | דוא"ל: Betel@yeshiva.org.il
Bet-EL Bet D.N Mizrach Binyamin 90628 | Tel: 02-9975192, Fax: 02-9975385 | Email: Betel@yeshiva.org.il

- **ובמדרש:** "כתיב (תהלים ה) תאבד דוברי כזב איש דמים ומרמה יתעב ה', מדבר בדואג ואחיתופל... זה התיר גילוי עריות ושפיכת דמים, וזה התיר גילוי עריות ושפיכות דמים... נחמן בריה דר' שמואל בר נחמני, אמר לשאול וכי יש אישות לדוד הלא מורד במלכות הוא וחשוב כמת, ועכשיו התיר קונעתו ועשה אותו זיטויטוס, וכאלו הוא מת ודמו מותר ואשתו מותרת, עמד שאול ונתן מיכל אשת דוד על פיו לפלטי בן ליש... (בראשית רבה (ל"ב, א)).
- **מדרש - בין פלטי בן ליש לבין מיכל:** "כתיב פלטי וכתיב פלטיאל אמר רבי יוחנן: פלטי שמו, ולמה נקרא שמו פלטיאל - שפלטו אל מן העבירה, מה עשה? נעץ חרב בינו לבינה, אמר: כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב זה. והכתיב (שמואל ב' ג') וילך אתה אישה! - שנעשה לה כאישה. והכתיב (שמואל ב' ג') הלוך ובכה - על המצוה דאזיל מיניה, עד בחרים - שנעשו שניהם כבחורים שלא טעמו טעם ביאה". **ומנגד:** "... דתניא: רבי יוסי היה דורש מקראות מעורבין, כתיב (שמואל ב' כ"א) ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את אדמני ואת מפיבשת ואת חמשת בני מיכל אשר ילדה לעדריאל המחלתי וגו'. וכי לעדריאל נתנה? והלא לפלטי בן ליש נתנה! דכתיב (שמואל א' כ"ה) ושאול נתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש וגו'! אלא: מקיש קידושי מירב לעדריאל לקידושי מיכל לפלטי, מה קידושי מיכל לפלטי בעבירה - אף קידושי מירב לעדריאל בעבירה" (סנהדרין י"ט, ע"ב). כמי מהם פשוטו של מקרא?
- מה היו מניעיו של יואב בהריגת אבנר? היש ממש בטענתו?

פרק ד

- כיצד מכונה איש בשת בכל פעם לאורך שלושת הפרקים (ב-ד)? מהו התהליך?
- מה פשר ציון מקום מגוריו של רמון, כמו גם ציון בריחת הבארותים (הגבעונים) אל גת, בפסוקים שהנושא בהם הוא התנקשות רכב ובענה בחיי איש בשת? **ובמדרש:** "... צא ולמד יהושע רבך שבשעה שאמרו הגבעונים (יהושע י) עלה אלינו מהרה והושיעה לנו ועזרנו באותה שעה אמר יהושע: וכי בשביל הגרים הללו אנו מטריחים על הצבור? א"ל הקב"ה: יהושע אם תרחיק את הרחוקים סופך לרחק את הקרובים. צא ולמד מהיכן הוא מטערך לא מן הגרים שנא' (בראש' מו) ויולד ליוסף בארץ מצרים וגו' וכת' למטה אפרים הושע בן נון" (במדבר רבה פרשה ח). חשוב על הקשר שבין מדרש זה לבין יחסו של שאול אל הבארותים.
- "וְלִיהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל בֶּן נָכָה רַגְלִים בֶּן חֲמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֵא שָׁמְעַת שָׁאוּל וְיְהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֵאל וְתִשְׁבָּאוּ אִמָּתוֹ וְתָנֹס וְיְהִי בְּחִפְזָה לְנוֹס וְיִפֹּל וְיִפְסֹחַ וְשָׁמוֹ מִפִּיבֶשֶׁת" – מהו ההקשר לתיאור זה?
- נסה לפענח כיצד הומת איש בשת? מה פשר התיאור הכפול? מה היו מניעיהם של רכב ובענה?
- כיצד ייתכן שרכב ובענה לא הפיקו לקח מתגובת דוד על הריגת שאול ומתגובתו על הריגת אבנר? מה ההבדל בין המצבים? מה ביקש דוד ללמד את העם בתגובתו החריפה כנגד רכב ובענה?

לימוד פורה ומשמח

שמעון.